

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 14 września 1922 r.

w przedmiocie organizacji sądownictwa na Spiszu i Orawie i rozciągnięcia na ten obszar mocy obowiązującej niektórych ustaw i rozporządzeń.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 26 października 1921 r. w przedmiocie przepisów prawnych obowiązujących na obszarze Spisza i Orawy, należącym do Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. № 89, poz. 657) zarządza się co następuje:

§ 1. Włączone do Rzeczypospolitej Polskiej gminy na Spiszu i Orawie wciela się:

- 1) gminy orawskie do okręgu sądu powiatowego w Czarnym Dunajcu;
- 2) gminy spiskie do okręgu sądu powiatowego w Nowym Targu.

§ 2. Na obszar wskazany w § 1 rozciąga się moc obowiązującą następujących ustaw i rozporządzeń:

- 1) ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. № 66, poz. 400),
- 2) obowiązujących w okręgu sądu apelacyjnego w Krakowie:
 - a) ustaw i rozporządzeń w przedmiocie postępowania sądowego, w sprawach cywilnych spornych i niespornych, postępowania w sprawach karnych i organizacji sądownictwa oraz w przedmiocie opłat sądowych, advokatury i notariatu,—dotyczy

to tak ustawodawstwa powszechnego jak i wojskowego;

- b) ustaw i rozporządzeń w przedmiocie powszechnego i wojskowego prawa karnego; atoli postanowienia karno-sądowe zawarte w ustawach administracyjnych i skarbowych, obowiązują na obszarze Spisza i Orawy tylko o tyle, o ile moc obowiązująca tych ustaw rozciągnięta została na te obszary;
- c) postanowień powszechnego kodeksu cywilnego z 1811 r. z wyjątkiem rozdziału 13 i 14 części drugiej powszechnego kodeksu cywilnego i przepisów o dochodzie wdowim (§ 1243 powszechnego kodeksu cyw.);
- d) postanowień z zakresu prawa cywilnego, zawartych w ustawach i rozporządzeniach poza powszechnym kodeksem cywilnym, a dotyczących przedmiotów, objętych tymi rozdziałami powszechnego kodeksu cywilnego, które mają moc obowiązującą na wymienionym w § 1 obszarze, wszelako, z wyjątkiem postanowień ustawy z dnia 25 maja 1868 r. o warunkowej dopuszczalności zawierania małżeństw przed władzami cywilnymi (austr. Dz. U. P. № 47) oraz ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 r. o małżeństwach osób nienależących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub stowarzyszenia religijnego (austr. Dz. U. P. № 51);
- e) przepisów w przedmiocie prawa handlowego, wekslowego, czekowego, ustawodawstwa o spółdzielniach i upadłościach;
- f) przepisów w przedmiocie prawa hipotecznego.

§ 3. Inne przepisy obowiązującego w okręgu sądu apelacyjnego w Krakowie prawa cywilnego oprócz tych, które według § 2 lit. c) i d) zostały wprowadzone na wymienionym w § 1 obszarze, będą tam miały zastosowanie w tych wypadkach, których obowiązujące dotychczas prawo pisane i zwyczajowe nie normuje, następnie gdy osoby interesowane poddały stosunek prawny przepisom obowiązującym w okręgu sądu apelacyjnego w Krakowie, lub zgodzą się na ich zastosowanie. Nie dotyczy to jednak prawa małżeńskiego, o ile ono określa stosunki osobiste między małżonkami.

§ 4. Obok wprowadzonego w myśl § 2 lit. c) prawa małżeńskiego, pozostaje na wymienionym w § 1 obszarze w mocy węgierskie prawo małżeńskie (art. ustawy XXXI i XXXIII z 1894 r. z rozporządzeniami wykonawczymi do tych ustaw) z następującymi zmianami:

- 1) uchyla się §§ 1 do 5, 7, 8 ustęp 2 i 3, §§ 9, 10, 14 do 16, 34, 51, 52 ustęp 2, § 56 ustęp 1 punkt a), ustęp 2, a w ustępie 3 słowa „po osiągnięciu wieku dojrzałego”, § 57 ustęp 2 punkt a), — w punkcie b) zaś zdanie końcowe od słów „a jeżeli wówczas był w wieku niedojrzałym” do słów „w którym wieku dojrzały osiągnął”, — w § 61 w punkcie b)

- słowa „będący w wieku niedojrzałym”, §§ 63, 64 ustęp 2, 3 i 4, w § 69 w ustępie 3 słowa „w przypadku zawarcia małżeństwa wbrew § 7 osiągnął wiek dojrzały w czasie wytoczonego przez Królewską Prokuratorję Państwa procesu albo”, §§ 121 do 130, 132, 143, 146, 147 ustawy z roku 1894 o małżeństwie;
- 2) w przedmiocie skutków prawnych zaręczyn, odstąpienia od tychże, praw i obowiązków małżonków oraz udzielenia zezwolenia na zawarcie małżeństwa mają zastosowanie przepisy powszechnego kodeksu cywilnego;
- 3) w rozumieniu węgierskiej ustawy o małżeństwie uważać należy za niezdolne do działań (§ 6 węg. ust. o małż.) te osoby, które w myśl § 48 powsz. kodeksu cywilnego nie mogą zawrzeć ważnego małżeństwa z powodu niemożności dania zezwolenia, natomiast za mające ograniczoną zdolność uważać należy te osoby, które w myśl wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem przepisów, nie są zdolne do zawierania małżeństw bez zezwolenia swych prawnych zastępców;
- 4) upoważnienia prowadzących metryki w zakresie zapowiedzi zawierania małżeństw i prowadzenia metryk małżeńskich przysługują każdoczesnemu staroście spisko-orawskiemu lub jego zastępcy.

Publiczne obwieszczenie zapowiedzi w urzędzie gminnym w myśl § 52 ustawy XXXIII z r. 1894 o metrykach państwowych winno nastąpić w urzędzie gminnym tego miejsca, w którym zamieszkuje każdy z nowożeńców;

5) o odwołaniach z powodu odmowy wydania zapowiedzi lub udzielenia ślubu rozstrzyga w pierwszej instancji wojewoda, w drugiej instancji Minister Spraw Wewnętrznych. Uchyła się przepisy § 60 ustęp 3 i § 61 ustawy XXXIII z r. 1894 o metrykach państwowych.

Udzielenie dyspensy od zapowiedzi i z § 24 ustawy XXXI o małżeństwie oraz wydawanie zaświadczeń w myśl ustępu 3 § 59 ustawy XXXIII z r. 1894 o metrykach państwowych należy do starostwa. O udzieleniu dyspensy od innych przeszkód małżeńskich i zwolnień z § 113 ustęp 4 ustawy XXXI z r. 1894 o małżeństwie decyduje wojewoda, a w drugiej instancji Minister Spraw Wewnętrznych;

- 6) do małżeństw zawartych po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie wyłącznie bądź przepisy węgierskiej ustawy o małżeństwie ze zmianami wprowadzonymi niniejszym rozporządzeniem, bądź też odnośne przepisy powszechnego kodeksu cywilnego, zależnie od tego, według których przepisów małżeństwo zostało zawarte.

Następne dopełnienie ceremonii religijnej nie ma wpływu na zastosowanie przepisów węgierskiego prawa małżeńskiego do małżeństw zawartych według tychże przepisów.

§ 5. W zakresie stosunków prywatno-prawnych mają zastosowanie następujące postanowienia przejściowe:

- 1) Ważność małżeństwa, zawartego przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia oceniać należy według dotychczasowych przepisów. Jednakże małżeństwo według tych przepisów nieważne, będzie od początku uważane za ważne, jeżeli małżonkowie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, żyją w wspólności małżeńskiej, a małżeństwo tak pod względem formy jak i warunków prawa materialnego odpowiada przepisom powszechnego kodeksu cywilnego. Według tych przepisów należy w tym wypadku oceniać również stosunki osobiste między małżonkami;
- 2) jeżeli po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia nie nastąpi wypowiedzenie stosunku najmu, dzierżawy lub umowy o świadczeniu usług w terminie najbliższym, jaki dopuszczają dotychczasowe przepisy, to począwszy od tego terminu do stosunków tych mają zastosowanie nowe przepisy;
- 3) wprowadzone niniejszym rozporządzeniem postanowienia o przedawnieniu i zasiedzeniu mają zastosowanie także do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, o ile do tego czasu przedawnienie lub zasiedzenie nie zostało ukończone. Jednakże rozpoczęcie, wstrzymanie i przerwę przedawnienia, które zdarzyły się przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, oceniać należy według dotychczasowych postanowień.

Jeżeli czas do przedawnienia lub zasiedzenia według dotychczasowych przepisów upływa wcześniej, aniżeli według nowych przepisów, a bieg przedawnienia lub zasiedzenia rozpoczął się przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, należy na żądanie interesowanego stosować krótszy termin według dotychczasowych przepisów.

§ 6. W zakresie postępowania w cywilnych sprawach spornych i niespornych postanowienia niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie także do wszelkich spraw, wszczętych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, o ile do tego dnia nie zostały prawomocnie ukończone.

§ 7. Termin, od którego księgi gruntowe dla wymienionych w § 1 gmin wzięte będą w używanie, oznaczy Minister Sprawiedliwości.

Aż do tego czasu w przedmiocie nabywania praw rzeczowych na nieruchomościach stosować należy postanowienia rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 marca 1916 r. (austr. Dz. Ust. Państwa № 87) o składaniu w sądzie dokumentów w celu nabycia powyższych praw.

Od dnia określonego w ustępie 1 złożone w myśl ustępu 2 dokumenty będą uważane jako zwyczajne podania hipoteczne i na ich podstawie będą wykonane wpisy bez ponownego wniosku stron. Stopień hipoteczny określa się według czasu złożenia dokumentów w sądzie.

§ 8. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni po dniu ogłoszenia.

Prezydent Ministrów: *Juljan Nowak*

Minister Sprawiedliwości: *W. Makowski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *A. Kamieński*
